

Valatödter, od sansk. korenike: han, occidere, ferire, percutere po Pottu ¹⁾ = grški *φεν*, occidere, lat. fend, zato: offendo, anschlagen; jaz pa bi še primeril česko: han (haneti, offendere), in tako staroslovansko ime: Volhan je enako z vedskim: Valhan, Schlangenriesentödter. Ker v Vedah ima to priime bog groma Indra, je tedaj staroslovansko ime: Volhan tudi nekdanje bilo ime Perunovo.

Kozo smo našli kot simbol burje, povodni (primeri *χμαρος*, in *χμαρος* Giessbach) v grški mitologiji združeno s pozojem; pa tudi indiška mitologija pozná pošast: Adžičeca, od adži, koza, lit. ozys in čeca, kača, pozoj, slovenski: sas, ses = pozoj.

Nad levim bregom Drave tri ure od Maribora je grad Wurmberg. V staro-visokonemščini pomenja Wurm to, kar drak; tudi vurmberški grofovi so imeli draka za grb. Sèm postavlja slovensko ljudstvo boje Kersnika, Kerstnika, Kresnika s pozojem: „sesom.“*)

Krsnik, Kresnik, Kristan, Krestnik se ujema z indiškim Keršna, od korenike: kerš, lucere, splendere, slov. kres, po metatezi kresati itd.

Glasnik t se je vrnil, kakor v besedah: struga, ostrov, oster, česk. srebro za prvotno: sruga, osrov, oser, srebro.

Ne samo solnčni ogenj kres o letnem solncevratu, temoč tudi obilo osebnih in topišnih imen Kresnik, Kresonja, Kristan, Kristanci, Kristanvrh itd. še opominjajo na častje solnčnega boga Kresa, tudi starohrvatsko ime Kresimir. Na norenskih kamnih se dvakrat najde ime Cresenius.

Ker je po indiškem mitu Keršna ubil pošast: Adžičeca, po slovanskem pa Kresnik pozoja: sasa, sesa (primeri ime kraja: Kozoses, na Štirskem), nam to pričuje, da so stari Slovani si povod, burno meglovje itd. tudi predstavljali pod podobo: kozosesa — kozozmaja — Ziegenderache. In res na slovenskorimskem spomeniku, najdenem v Rogatcu, vidiš izobraženega kozosesa, kozozmaja (*Muchar „Gesch. der Steierm.“ I. B. Abbild. Taf. 10. XX. 1.!!*)

Takošno podobo: pol koze, pol zmaja, katero solnčni bog premaga, so utegnili tudi enkrat o paganskih časih prebivavci kozjanske okolice v svoji veži imeti in tako obvikniti poznamovanje: Kozje — Drachenburg. (Dal. prih.)

Slovensko slovstvo.

* Slovenska slovnica za domačo in šolsko rabo. Spisal Anton Janežič, c. k. učitelj na viši realki v Celovcu. Tretji natis. Natisnil J. Blaznik v Ljubljani, založila E. Liegelnova knjigarnica v Celovcu 1864.

Kmalu po 2. izdavi prišla je „slovenska slovnica za domačo in šolsko rabo“ v 3. ličnem natisu na svetlo. To že samo po sebi je dokaz cene Janežičeve slovnice, pa je tudi veselo znamenje, da je narodu našemu čedalje bolj mar za pravilni jezik domači. Podpiran po mnogih veljavnih možéh je preuredil in popravil marljivi gosp. izdatelj mnogo, česar je potrebovala knjiga za pravilnišo obliko. Nobene, tudi male drobtinice ni zanemaril, ki jo je našel tam pa tam v kakem časniku, v kaki knjigi itd. poslednje leta, ko je slovnica slovenska v marsikaki stvari krenila na drugo pot, ki jo je prejšnje leta hodila, ko smo bili le preveč vajeni „jurare in verba magistrorum.“ Ne dá se tajiti, da je ta napredek le v korist in slavo jeziku našemu; marsi-

ktera stvar res še le vrè, pa bode izvrela, in sediment bode dober. Žal nam je, da je 3. iztis ru zopet vzel, kar mu gré: samoglas; dozdeva se nam, katerim tudi veljá „festina lente“, da ne gremo naprej, ako se brez potrebe preveč obračamo nazaj. Le memo gredé naj bode to rečeno. Sploh pa radostni pozdravljamo novo slovnico, ki je bogata v materialu, ki je v nji nakupičen, in ktera se bode v prihodnjih izdajah še tem bolj odlikovala, čem bolj kritično bode gosp. izdatelj mojstroval obilo gradivo. Dobiva se slovnica po vseh slovenskih mestih; cena ji je 1 fl. 12 nov. kr.

* *Lahkoverni*. Vesela igra v 3 djanjih. Spisal Bernard Tomšič, bivši učitelj v Vinici na Kranjskem. Na svetlo dal Ljudevit Tomšič v Zagrebu 1864.

Iskreli domoljub Bernard Tomšič je leta 1845 zložil to burko po pripovedki, ki jo je bral v zagrebškem nemškem časniku „Luna“. Ker nam je ravnokar iz Zagreba došla in je nismo mogli še cele brati, naznanjamo svojim bravcem le to, da so „Lahkoverni“ zagledali beli dan, in da vsak že lahko seže po njih.

Domače čenčarije.

Iz Kamnika.

Ljubi stric! Ne zamerite, da Vam že od tistega časa, ko sem vam pisal o čudodelnih verižicah, nisem nič poročeval iz naših krajev; vem pa, da berete tudi ljubljanski nemški časnik in da tam najdete marsikak dopis iz našega mesta. Tedaj dobro veste, da pri nas Bistrica še zmiraj od Stranj proti Kamniku teče, in da na Grabnu še žeblje kujejo in da cesarski še sedaj smodnika ne delajo. Veste, da ne vzamem drugač peresa v roke, razun takrat, kadar imam kaj posebno važnega pisati, in tako je tudi sedaj. Dopisnik v gori omenjenem časniku je sicer omenil, da ima Nevljica bolj toplo, Bistrica pa bolj mrzlo vodo; to je res potrebno vediti žejnemu, da vé, s kakošno vodo si bo prej žejo ugasil; al pozabil je povedati to, da je na „placu“ na prodaj dvoj kruh: pšenični in soršični, kar je pa zopet lačnemu treba vediti. Al to še vendar ni najimenitniše. Ker bi bila škoda neprecenljiva in zguba nedomestljiva, ako bi kaj tacega široki svet ne izvedil, Vam hočem, ljubi stric, tudi to povedati. Rekli bote, že vem, pri vas znate posebno trdne koše iz bistriškega lesa plesti. O kaj še! Res, da so iz bistriškega lesa posebno trdne koše nekdanje znali plesti, — al to že vendar jenjuje in ni najbolj imenitno.

Kadar so Izraeljci do reke Jordana prišli, vedili so, da je obljubljena dežela blizo, kadar bote pa Vi v Kamniku Bistrico slišali šumeti, vedite, da ste blizo omenjenega cilja. Le sledečih znamenj se držite. Ko stopite v Kamniku na „Neue Welt“, pojte naravnost čez sredo mesta, na „Grabnu“ se držite trdnega desnega brega Bistrice, ki zdaj tako upokojena teče, da Vam ne bo strahú delala; pod Stranjsko cerkvijo hodite naprej, držé se zmirom desnega brega; pri „Laudonu“ pod Mrzlo goro pojte memo, pa nikar noter ne stopite, sicer ne boste deležni dobrot obljubljene dežele; zakrenite jo potlej na levi breg Bistrični in prišli bote „Pri Znamnji“ do tistega kraja, kjer Črna vali svoje črne valove v bistro Bistrico in tam stoji „Gasthaus zum gelobten Lande“ z vatelskim napisom. Priporočam Vam, ljubi stric, pred vsem ta „Gostaus“, kadar bote šli v kamniško Bistrico; vem, da težko govorite slovenski, tukaj pa stanujejo trdi Nemci: čmu neki bi bil „Gostausu“ nemški napis? Lah nima nemškega napisa, Francoz tudi ne, tedaj tudi Slovenec ne. Gorjanci dobro vedó, da dobijo v „klopten Lond“ dobro kapljico — in se vé da zanje je ta napis. Pauri pravijo „pri Matiji v Pajkovem“, pa kaj hočete? Paur je paur. Ako pa že pol ure od

¹⁾ Pott „Etym. Forsch.“ I, 255.

*) Po sasu, sesu je utegnila ime dobiti: anemona pulsatilla pratensis, tudi v srbščini: „sasa“ imenovana.